22/09/2019

Μητρ.Εδέσσης: “Όσο αυξάνει η ενέργεια της χάριτος του Θεού, τόσο και μεγαλώνουν οι πειρασμοί”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας

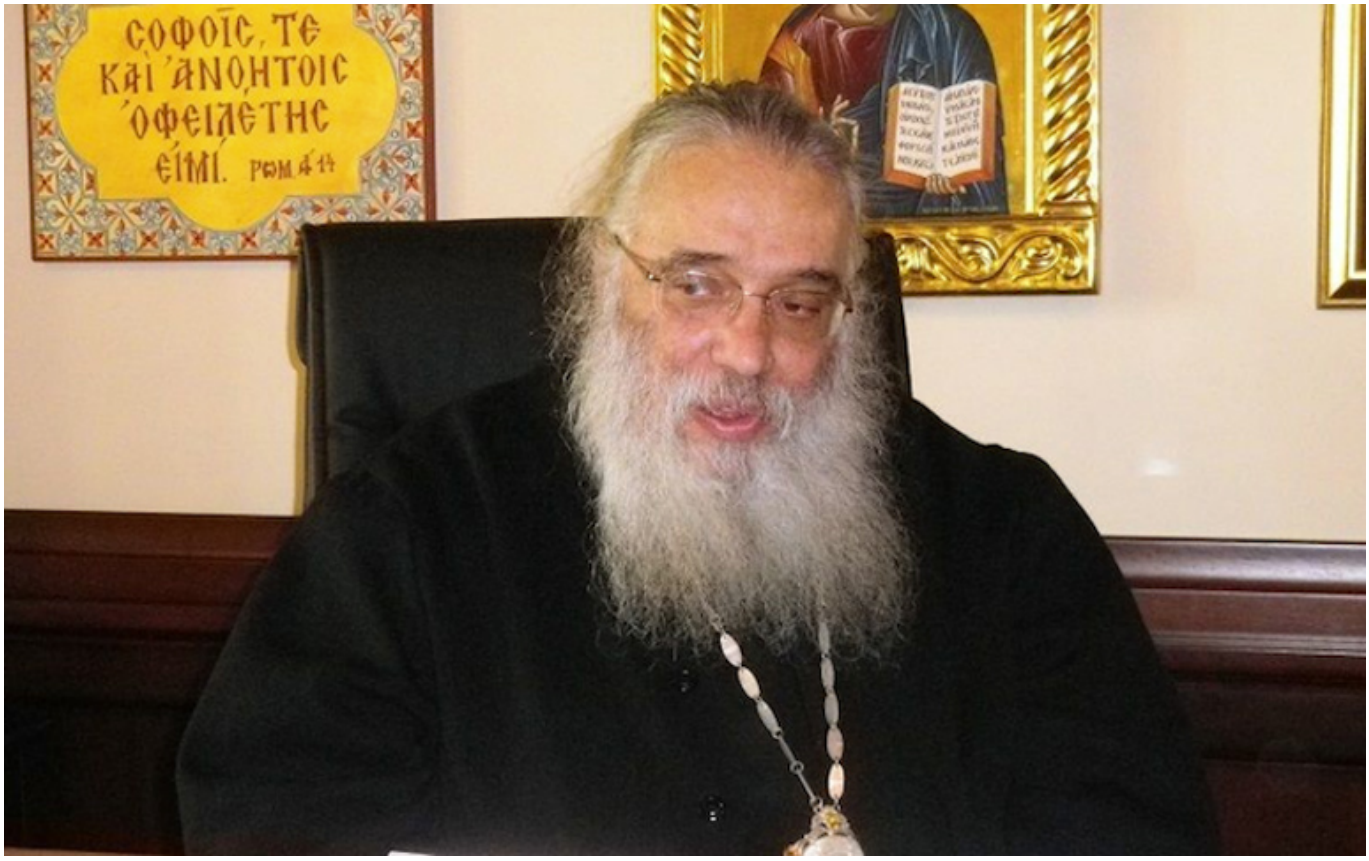

Μητροπολίτης Εδέσσης, Πέλλης & Αλμωπίας Ιωήλ

Κατ’ αρχήν θα ήθελα να φανερώσω στο παρόν φιλάγιο και φιλοπατερικό συνέδριο που διοργανώνει η Ιερά Μονή Βατοπαιδίου για τον μεγάλο Γέροντα ησυχαστή Ιωσήφ, πως η πρώτη μου γνωριμία μαζί του ήταν στην ερημική Προβάτα του Αγίου Όρους, και μάλιστα στο κελλί του αγίου Αρτεμίου που τότε μόναζε ησυχαστικά η συνοδεία του Παπά Εφραίμ, του κατοπινού ηγουμένου της Μονής Φιλοθέου στον Άθωνα. Να γίνω πιο σαφής. Εκεί πρωτοάκουσα από το Γέροντα Εφραίμ, όντας νεαρός φοιτητής της θεολογίας, για την προσωπικότη-τα και την πνευματική του εργασία. Εκεί μου δόθηκε η ευκαιρία κατά τη διάρκεια της θείας Λειτουργίας να προσκυνήσω και την κάρα του Ιωσήφ του ησυχαστή, τυλιγμένη, αν δεν κάνω λάθος, μέσα σ’ ένα κε-ντημένο ωραίο σάκκο. Όντως η αγία κάρα του απέπνεε το

άρωμα της αγιότητας που πρόδιδε την ένθεη επίγεια ζωή του και τη ζωντανή πα-ρουσία του Αγίου Πνεύματος και μετά θάνατο στα αγιασμένα οστέα και λείψανά του.

Το θέμα που μου δόθηκε να αναπτύξω είναι η παρουσία της Υπεραγίας Θεοτόκου στη ζωή του οσίου αυτού ανδρός Ιωσήφ στο πολύφημο περιβόλι της, στον Άθω. Πάντοτε η Κυρία Θεοτόκος ήταν βοηθός και σκεπαστής στη ζωή του και στη ζωή αυτών που τον ακολουθούσαν και είχαν εμπιστευθεί την πρόοδό τους στη σοφή καθοδήγησή του. Είχε φλογερή αγάπη προς την Κυρία μας Θεοτόκο. Μόνο που άκουγε το όνομά Της δάκρυζε από τον θείο πόθο και τον πάναγνο έρωτα, γρά-φει ο Βατοπαδινός ηγούμενος π. Εφραίμ.[1] Ο ευγνώμων υποτακτικός του Ιωσήφ ο Βατοπαιδινός διηγείται πως στις πρώτες δυσκολίες στην επίπονη πνευματική του εργασία βρήκε συμπαραστάτιδα την τροφό και βοηθό των μοναστών του Άθωνος, την Γερόντισσα Θεοτό-κο. Αναφέρει χαρακτηριστικά πως στις αψυχολόγητες αντιδράσεις του Γέροντα των ησυχαστηρίων του αγίου Βασιλείου που φθονούσε την πρόοδο του νεαρού Ιωσήφ, την προσευχή που έκανε στην Πανα-γία· «Απευθυνόμουνα και στην Δέσποινά μας και Την ικέτευα. Όπως ήμουν εκεί και κοίταζα προς τον Άθωνα, όπου φαινόταν καλά και το μέρος με το εκκλησάκι της Παναγίας μας, σαν να αισθάνθηκα μέσα μου ένα σκίρτημα χαράς. Αμέσως βλέπω μία φωτεινή ακτίνα να βγαί-νει από την εκκλησία της Παναγίας και σαν ουράνιο τόξο ήρθε και ακούμπησε επάνω μου. Αμέσως αλλοιώθηκα όλος και ξέχασα τον εαυτό μου. Γέμισα φως μέσα στην καρδία μου, έξω και παντού και δεν αισθανόμουνα αν έχω σώμα. Τότε άρχισε να λέγεται η ευχή μέσα μου τόσο ρυθμικά, που απορούσα, γιατί εγώ δεν προσπαθούσα· μόνο έβλεπα και άκουγα ταυτοχρόνως, και θαύμαζα»[2]. Στα πρώτα χρόνια της ησυχαστικής του ζωής σύχναζε πυκνά στο ναΐδριο της Κυρίας Θε-οτόκου στις παρυφές της κορυφής «απ' όπου του συνέβηκε το μεγάλο γεγονός και καλλιεργούσε με μεγάλη ακρίβεια την ευχή»[3].

Είναι γνωστό από τους βίους των Αγίων πως στα μεγάλα χαρίσματα που δίνει ο Θεός αντιστοιχούν και μεγάλοι πειρασμοί. Ο άγιος διέρχεται την κάμινο των πειρασμών και καθαρίζεται ως χρυσός εν χωνευτηρίω. Βέβαια κατά τη διάρκεια των πειρασμικών ενοχλήσεων αποκαλύπτεται η δύναμη και η χάρη του Θεού, αλλά και μετά την απομάκρυνση των πειρασμών, επειδή είναι ελεύθερος πλέον των παθών, φανερά και αποκαλυπτικά φαίνεται να επανθεί επάνω του αυτή η χάρη και να μεταδίδεται και στους άλλους. Από τον αιώνιο αυτό κανόνα δεν μπορούσε να εξαιρεθεί ο Γέροντας Ιωσήφ. Δέχθηκε τις επιθέσεις των κακοβούλων δαιμόνων με τη μορφή διαφόρων πειρασμών. Αλλά η χειρότερη όχληση ήταν ο πόλεμος της πορνείας, δηλαδή των πορνικών λογισμών και πυρώσεων. «Ο Γέροντας Ιωσήφ

αντιμετώπιζε γενναία αυτόν τον πόλεμο με τη θερμότητα του ζήλου, με την ορμή της αθλητικής προθέσεως, με την πείρα της θείας αντιλήψεως και την ιερώτατη μορφή του περιβάλλοντος, με το οποίο «αποκλειστικά ο Αγιώνυμος Άθωνας περιβάλλει τους φοιτητές του»[4]. Προκειμένου να βγει νικηφόρος από τον αγώνα αυτό, χρησιμοποίησε διάφορα πρακτικά μέσα, όπως π.χ. το «αλεξιτήριο ξύλο»[5], την κατάργηση του στρώματος κ.ά. Ο ίδιος ομολογεί πως επειδή ο πόλεμος δεν υποχωρούσε «έκλαια, στέναζα, παρακαλούσα την Δέσποινά μας Θεοτόκο, που πολλές φορές με πα-ρηγόρησε, αλλά καμία λύση δεν φαινόταν να δίνεται»[6]. Είναι επίσης γνωστό πως ο σαρκικός πόλεμος δεν υποχωρεί με μόνο τις ασκητικές σωματικές πράξεις, αλλά με την ταπείνωση και προπαντός την θεία βο-ήθεια. Αυτήν επεκαλείτο ο μακαριστός Γέροντας. Ιδιαιτέρως ζητούσε τη βοήθεια της Υπεραγίας Θεοτόκου, για να λυτρωθεί από τον ειδεχθή αυτόν πειρασμό. Ο επιφανής ομώνυμός του υποτακτικός γράφει πως σχεδόν κάθε βράδυ του εμφανιζόντουσαν τα πονηρά πνεύματα και του έκαναν βιαία επίθεση. «Ο Γέροντας όμως με την επίκληση του ονόματος του Ιησού και της Παναγίας μας, αμυνόταν»[7]. Ακούστε, πώς επικαλείται την Παναγία μας: «Δέσποινά μας, Δέσποινα, φώναζα με πόνο, γνωρίζεις εσύ η κουροτρόφος των παρθένων ότι ποτέ δεν συμπά-θησα την σαρκική αμαρτία και μετά την επίγνωση του Υιού σου έταξα όρο για την πλήρη κατ’ άνθρωπο αγνότητα. Γιατί τόση βία και επιμονή; Θα νικήσει την προαίρεσή μου;»[8]. Στη δύναμη του Χριστού και στην ενέργεια της χάριτος της Παναγίας ο ησυχαστής Ιωσήφ αποδίδει την απαλλαγή του από το πνεύμα της πορνείας[9].

Όσο αυξάνει η ενέργεια της χάριτος του Θεού, τόσο και μεγαλώνουν οι πειρασμοί. Χαρακτηριστική είναι η οπτασία που είδε με τον ουράνιο εκείνο ναό, που ψαλλόταν ο ύμνος προς την Παναγία[10]. Εκεί στον ουράνιο ναό είδε την εικόνα της Παναγίας στο τέμπλο που κρατούσε «στα γόνατά Της ως βρέφος τον προαιώνιο Κύριό μας»[11]. Καλύτερα όμως είναι να αφήσω τη διήγηση που κάνει ο Ιωσήφ ο Βατοπαιδινός να ακουσθεί ολόκληρη. «Τότε μου έκανε νεύμα ο οδηγός μου να πλησιάσω για να προσκυνήσω και με γύρισε προς την Δέσποινά μας Θεο-τόκο και Παραμυθία όλων των Χριστιανών. Δεν κατάλαβα αν και πόσο κινήθηκα και, ενώ ήμουν στραμμένος προς Αυτήν και προσπαθούσα να θαυμάσω τη δόξα και το μεγαλείο της, ο οδηγός μου, που φαινόταν ότι είχε πολλή οικειότητα και παρρησία, με ένα ύφος παρακλητικό και με φωνή πολύ καθαρή, που τη θυμάμαι και τώρα, είπε προς την Κυρία μας· “Δέσποινα του κόσμου, δείξε την δόξα Σου στον δούλο Σου να μην κυριευθεί από την λύπη”! Τότε, τί να πω ο ευτελής και περισσότερο από κάθε άνθρωπο ανάξιος; Έλαμψε όπως ο ήλιος η παναγία μορφή Της και είδα καθαρά πλέον, όχι σαν εικόνα, αλλά ζωντανή και ολόσωμη κατά τη δύναμη της θνητότητός μου την Κυρία των όλων και Βασίλισσα να βαστάζει στις αγκάλες Της τον Σωτήρα του κόσμου, τον Κύριό μας Ιησού, πλήρη Χάριτος και μεγαλείου. Μόλις είδα μέχρι σε ένα σημείο την θεοπρεπή εκείνη δόξα της Κυρίας μας, δεν μπόρεσα

να σταθώ άλλο και έπεσα κάτω στο δάπεδο και άρχισα να κλαίω ψιθυρίζοντας: “Δέσποινά μου, Δέσποινά μου, μη με εγκαταλείπεις”. Τότε άκουσα την μακάρια, μελισταγή και ανώτερη κάθε παρηγοριάς φωνή Της να λέει στον οδηγό μου: “Πάρε τον τώρα στον τόπο του να αγωνίζεται και να έχει την ελπίδα του σε μένα”. Αισθάνθηκα ότι κάποιος με κτύπησε ελαφρά στον ώμο και καθώς δοκίμαζα να σηκωθώ βρέθηκα στον τόπο μου, όπως κάθησα στην αρχή και προσευχόμουν με το πρόσωπό μου βρεγμένο από δάκρυα. Από τότε και πέρα τόση αγάπη και ευλάβεια αισθανόμουν προς την Κυρία μας, ώστε μόνο το όνομά Της με γέμιζε χαρά πνευματική. Το “ας έχει την ελπίδα του σε μένα” ήταν από τότε και μπρός η μόνιμη παρηγοριά μου»[12].

1 .Διάλεξη για τη Μονή Μαχαιρά. Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας. 21 ’Οκτωβρίου 2001.
2. Γέροντος ’Ιωσήφ Βατοπαιδινού. Ο Γέροντας Ιωσήφ ο ‘Ησυχαστής. Βίος – Διδασκαλία – «Η Δεκάφωνος Σάλπιγξ», Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, Αγιον Όρος 62004. σ. 45.
3.΄Ο.π., σ. 4
4. Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής, σ. 71.
5.΄Ο.π., σ. 71.
6. Ό. π., σ. 72.
7. Ό. π., σ. 85.
8. Ό. π., σ. 86.
9. Βλ. ό. π., σ. 87.
0. Βλ. ό. π.. σ. 100.
1. Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού. Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής, σ. 103.
12. Ό. π., σ. 103-104.

-